

Tegevusaruanne: Meede 1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Periood: 01.09.2011 – 29.02.2012.a.

Meetme juht: Arvi Raie, Töövõtuleping nr PR-8-1.8-1

1.8. Piirkondlik mesilashaiguste seire.

Piirkondliku ja laiemalt ülevabariigilise mesilashaiguste seire tegevuste ja arendustöö kavandamiseks ning selle tegevuse juhtimiseks on mesindusprogrammi 2. aastaks sõlmitud töövõtuleping veterinaarala ja mesilashaiguste spetsialistiga FIE Arvi Raiega. Vastavalt lepingule juhib ja juhendab Arvi Raie mesilashaiguste seirealaseid tegevusi, sealhulgas mesilashaiguste seireanalüüside tegemist meeproovidest, aga ka haiguskahtluse korral haudmevõi meeproovide võtmist ja analüüsidele suunamist.

Aruandeperioodil 01.09.2011 – 29.02.2012.a olid alameetme Piirkondlik mesilashaiguste seire tegevused järgmised:

1. Koostati 2011/2012.a mesilashaiguste seire detailne tegevuskava, alameetme 1.8 raames ja lepingu PR-8-1.8-1 täitmise kohaselt.

❖ *Mesilaste haiguste avastamiseks läbiviidava seireprogrammi rakendamise suunised.*

Uuring keskendus järgmiste mesilaste haiguste ja haigustekitajate suhtes:

- 1) Ameerika haudmemädanik tekitaja *Paenibacillus larvae larvae*
- 2) Euroopa haudmemädanik tekitaja *Melissococcus pluton*
- 3) Kotthau tekitaja viirus
- 4) Lubihau tekitaja seen *Ascosphaera apis*
- 5) Nosematoos tekitaja *Nosema apis*
- 6) Akarapidoos tekitaja *Acarapis woodi*
- 7) Varroatoos tekitaja *Varroa destructor*

❖ *Üldnõuded ja kriteeriumid.*

- 1) Uuringuga hõlmatakse ajavahemik, mis kestab 1. septembrist 2011 kuni 31. augustini 2012.
- 2) Kevadel ajavahemikul 01.03-30.04.2012 on kavas läbi viia uuringud, mis hõlmaksid tarulangetise uurimise nosematoosi, varroatoosi, akarapidoosi ja Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.
- 3) Ajavahemikul 01.05-01.09.2012 on kavas läbi viia uuringud, mis hõlmaksid kärjeproovide võtmist haudmehaiguste kahtluse puhul samuti meeproovide uurimist Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.
- 4) Ajavahemikul 01.09. 2011-31.08.2012 meeproovide uurimine Ameerika haudmemädaniku eoste suhtes.
- 5) Seire korras võetakse mesilastest haudmeproove, langetise proove ja meeproove.
- 6) Proovid viiakse analüüsimiseks riiklikusse laborisse, milleks on Veterinaar- ja Toidulaboratoorium.
- 7) Ressursside säästmise huvides soovitatakse kasutada ka muuks otstarbeks kogutud proove.
- 8) Kogutakse informatsiooni 01.09.2011-31.08.2012 mesilasperede hukkumise või hääbumise kohta ja mesilasperede kollapsi sündroomi ilmingutest
- 9) Suunata suuremat tähelepanu vaha töötlejate osas, eelkõige vaha kvaliteedi ja terviseohutuse suhtes ameerika haudmemädanikule.

2. Mesilaste haiguste seire tulemused 01.09.2011-29.02.2012

2011.a uuriti mesilaste haigusi Tallinna VTL-is.

Ameerika haudmemädaniku tekitajale uuriti 5 mesilast võetud meeproove, mis kõik osutusid negatiivseks.

Kontrolliti ja analüüsiti mesinike poolt teavitatud juhtumitest, mis olid seotud mesilasperede hukkumisega enne talvitumisele seadmist. Teated saabusid Tartumaalt, Harjumaalt ja Järvamaalt paiknenud mesilastest. Mesilasperede hukkumise põhjuseks võib lugeda ebapiisavat varroalesta vastast ravi ja võimaliku ravimresistentsuse väljakujunemist enimlevinud ravimpreparaatide osas (Apistan, Bayvarol). Kahtlustada võib samuti taimekaitse mürkidest tuleneva mõjuga mesilasperede tervisele ja vastupanuvõime langemise suhtes haigustele.

Mesilasperede hukkumisele on saadud teateid 2012 talvitumise perioodil, mille täpsemad tulemused ja analüüs selgub peale kevadise langetiseproovide tulemuste analüüsimist.

3. Mesilaste haiguste koolituste ja infopäevade läbiviimine.

24.11.2011 Ministri vastuvõtt Tallinnas Põllumajandusministeeriumis mesindust puudutavates küsimustest. Vastuvõtul käsitleti mesilaste haiguste seire küsimusi ja mesilaste registreerimist riiklikus registris.

26.11.2011 Mesindusalane õppepäev Jänedal. Ettekanne mesilaste haigustest ja selle avastamisest 2011.a ja mesilaste haiguste alase seire kavandamisest 2012.a tegevusjuhistest mesilaste haiguste puhkemisel ja nende tõrje.

08.01.2012 Mesinike koolitajate koolitus Olustveres. Loeng teemal mesilasperede suremuse ja kadude hindamine ning selgitamine.

03.02-05.02.2012 osavõtt Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN aastakonverentsist Lätis Riias, arutelu ja konsultatsioonid osavõtivate maade mesinike liitude, ülikoolide ja uurimisasutuste esindustega Euroopa Liidu õigusaktide kohase mesindusalase arendustöö raames rahvuslike mesindusprogrammide täitmise teemadel perioodil 2010-2013, ettekanne mesilaste haiguste alasest järelevalvest Eestis ja haiguste alane olukord.

11.02.2012 Talvine vabariiklik mesinike teabepäev Põltsamaal, Põltsamaa Ametikoolis. Loeng teemal mesilasperede talvitumise olukorra hindamine ja tarulangetise seireanalüüside kogumisest 2012.a kevadel.

4. Koostöö ja info vahetamine mesilashaiguste alal

19.01.2012 Varroatoosi vastaste meetmete, ravi ja seire korraldamine Eestis- info saadetud seoses Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu PBMN poolt korraldatud varroatoosi alasele töögrupile.

20.01.2012 Küsimustik ja kommentaarid ameerika ja euroopa haudmemädaniku levimuse kohta andmete kogumiseks Euroopa Liidu maades. Saadetud Eesti kohta andmed (sellest osa kogutud mesindusprogrammi raames). Bjørn Dahle¹ Selwyn Wilkins² Jean-Daniel Charrière³

¹ Norwegian Beekeepers Association, Dyrskuev. 20, NO 2040 Kløfta, Norway & Norwegian School of Veterinary Science, P.O. Box 8146 Dep, NO 0033 Oslo, Norway

² Food and Environment Research Agency, National Bee Unit, YO41 1LZ York, United Kingdom

³ Agroscope Liebefeld-Posieux ALP, Swiss Bee Research Centre, 3003 Bern, Switzerland

23.01.2012 Mesilaste tervishoiu alane küsimustik saadetud veterinaarlaborooriumi kaudu Age Kärssinile- mesilaste haiguste NRL küsimustik.